

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 5 d'octubre de 2022

Catequesi sobre el discerniment n. 4. Els elements del discerniment. Conèixer-se un mateix

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem tractant el tema del discerniment. La setmana anterior vam considerar la pregària com el seu element indispensable, entesa com a familiaritat i confiança amb Déu. Pregària, no com si fóssim lloros, sinó amb familiaritat i confiança amb Déu; pregària dels fills al Pare; pregària amb el cor obert. Això ho vam veure a la darrera catequesi. Avui voldria, de manera gairebé complementària, subratllar que un bon discerniment requereix també el coneixement d'un mateix. Conèixer-se un mateix. I això no és fàcil. El discerniment, de fet, involucra les nostres facultats humanes: la memòria, l'intel·lecte, la voluntat, els afectes. Sovint no sabem discernir perquè no ens coneixem suficientment, i així no sabem què volem realment. Heu escoltat moltes vegades: «Aquella persona, com és que no arregla la seva vida? Mai no ha sabut el que vol.» Sense arribar a aquell extrem, però a nosaltres també ens passa, que no sabem bé què és el que volem, no ens coneixem bé.

A la base de dubtes espirituals i crisis vocacionals acostuma a haver-hi un diàleg insuficient entre la vida religiosa i la nostra dimensió humana, cognitiva i afectiva. Un autor d'espiritualitat va destacar que moltes dificultats en matèria de discerniment remetent a problemes d'un altre tipus, que han de ser reconeguts i explorats. Així escriu aquest autor: «He arribat a la convicció que l'obstacle més gran per al veritable discerniment (i per a un veritable creixement en la pregària) no és la naturalesa intangible de Déu, sinó el fet que no ens coneixem suficientment a nosaltres mateixos, i ni tan sols volem conèixer-nos per com som veritablement. Gairebé tots nosaltres ens amaguem rere una màscara, no sols davant els altres, sinó també quan ens mirem al mirall» (Th. Green, *Il grano e la zizzania*, Roma, 1992, 25). Tots tenim la temptació d'emascarar-nos també davant nosaltres mateixos.

L'oblit de la presència de Déu en la nostra vida va a l'una amb la ignorància sobre nosaltres mateixos —ignorar Déu i ignorar-nos a nosaltres—, la ignorància sobre les característiques de la nostra personalitat i sobre els nostres desitjos més profunds.

Conèixer-se un mateix no és difícil, però és cansat: implica un treball pacient d'excavació interior. Requereix la capacitat d'aturar-se, d'"apagar el pilot automàtic", per adquirir consciència sobre la nostra manera de fer, sobre els sentiments que ens habiten, sobre els pensaments recurrents que ens condicionen sovint sense adonar-nos-en. Requereix també distingir entre les emocions i les facultats espirituals. "Sento" no és el mateix que "estic convençut"; "tinc ganes de" no és el mateix que "vull". Així s'arriba a reconèixer que la mirada que tenim sobre nosaltres mateixos i sobre la realitat a vegades està una mica distorsionada. Adonar-se d'això és una gràcia! De fet, sovint pot passar que conviccions errònies sobre la realitat, fonamentades en experiències del passat, ens influeixen fortament i limiten la nostra llibertat de jugar-nos-la per allò que realment compta en la nostra vida.

Vivint a l'era de la informàtica, sabem com n'és, d'important, conèixer les “contrasenyes” per a poder entrar en els programes on es troben les informacions més personals i valuoses. Però també la vida espiritual té les seves “contrasenyes”: hi ha paraules que toquen el cor perquè remeten a aspectes pels quals som més sensibles. El temptador, és a dir, el diable, coneix bé aquestes paraules-clau, i és important que les coneguem també nosaltres, per a no trobar-nos allí on no voldríem. La temptació no suggereix necessàriament coses dolentes, sinó sovint desordenades, presentades amb una importància excessiva. Així ens hipnotitza amb l'atractiu que aquestes coses susciten en nosaltres, coses boniques però il·lusòries, que no poden mantenir el que prometen, i així ens deixen al final amb un sentit de buit i de tristesa. Aquell sentiment de buit i de tristesa és un senyal que hem agafat un camí que no era just, que ens ha desorientat. Poden ser, per exemple, el títol d'estudi, la carrera, les relacions, totes són coses en si lloables, però envers les quals, si no som lliures, correm el risc de nodrir expectatives irrealistes, com per exemple la confirmació del nostre valor. Tu, per exemple, quan penses en un estudi que estàs fent, hi penses només per a promoure't a tu mateix, pel teu interès, o també per a servir la comunitat? Allí es pot veure quina és la intencionalitat de cadascun de nosaltres. D'aquest malentès en deriven sovint els sofriments més grans, perquè cap d'aquelles coses no pot ser la garantia de la nostra dignitat.

Per això, estimats germans i germanes, és important conèixer-se, conèixer les contrasenyes del nostre cor, allò a què som més sensibles, per a protegir-nos de qui es presenta amb paraules persuasives per a manipular-nos, però també per a reconèixer el que és realment important per a nosaltres, distingint-ho de les modes del moment o dels eslògans cridaners i superficials. Moltes vegades el que es diu en un programa de televisió, en alguna publicitat que es fa, ens toca el cor i ens fa anar a aquella part sense llibertat. Estigueu atents a això: soc lliure o em deixo portar pels sentiments del moment, o per les provocacions del moment?

Una ajuda per a això és l'examen de consciència, però no parlo de l'examen de consciència que tots fem quan anem a confessar-nos, no. Això és: “He pecat d'això, allò...” No. Examen de consciència general de la jornada: què ha passat en el meu cor en aquest dia? “Han passat moltes coses...” Quines? Per què? Quines petjades han deixat en el cor? Fer l'examen de consciència, és a dir, el bon costum de rellegir amb calma el que ha passat en el nostre dia, aprenent a notar en les valoracions i en les decisions allò a què donem més importància, què busquem i per què, i què hem trobat al final. Sobretot, aprenent a reconèixer què omple el meu cor. Perquè només el Senyor pot donar-nos confirmació del que valem. Ens ho diu cada dia des de la creu: ha mort per nosaltres, per a mostrar-nos com en som, de valuosos, als seus ulls. No hi ha obstacle o fracàs que pugui impedir la seva abraçada tendra. L'examen de consciència ajuda molt, perquè així veiem que el nostre cor no és un camí per on passa tot i nosaltres no ho sabem. No. Veure: què ha passat avui? Què s'ha esdevingut? Què m'ha fet reaccionar? Què m'ha fet posar trist? Què m'ha fet posar content? Què ha estat dolent i si he fet mal als altres. Es tracta de veure el recorregut dels sentiments, de les atraccions en el meu cor durant la jornada. No us n'oblideu! L'altre dia vam parlar de la pregària; avui parlem del coneixement d'un mateix.

La pregària i el coneixement d'un mateix consenten a créixer en la llibertat. Això és per a créixer en la llibertat! Són elements bàsics de l'existència cristiana, elements preciosos per a trobar el nostre lloc en la vida. Gràcies.